ЗБОРНИК У ЧАСТ ПРОФЕСОРУ ДАЛИБОРУ СОЛДАТИЋУ

♦ ♦ ♦

VOLUMEN MONOGRÁFICO EN HOMENAJE
AL PROFESOR DALIBOR SOLDATIĆ

ХИСПАНСКО НАСЛЕЂЕ У МУЛТИКУЛТУРАЛНОМ СВЕТУ

ЗБОРНИК У ЧАСТ
ПРОФЕСОРУ ДАЛИБОРУ СОЛДАТИЋУ

EL LEGADO HISPÁNICO EN EL MUNDO MULTICULTURAL

VOLUMEN MONOGRÁFICO EN HOMENAJE
AL PROFESOR DALIBOR SOLDATIĆ

УРЕДНИЦИ / EDITORES

Владимир Карановић / Vladimir Karanović
Анђелка Пејовић / Anđelka Pejović

Београд, 2020 / Belgrado, 2020

УРЕЂИВАЧКИ ОДБОР / CONSEJO EDITORIAL

Јасна Стојановић (Универзитет у Београду) / Jasna Stojanović (Universidad de Belgrado)
Јелена Филиповић (Универзитет у Београду) / Jelena Filipović (Universidad de Belgrado)
Весна Дицков (Универзитет у Београду) / Vesna Dickov (Universidad de Belgrado)
Мирјана Секулић (Универзитет у Крагујевцу) / Mirjana Sekulić (Universidad de Kragujevac)
Бојана Ковачевић Петровић (Универзитет у Новом Саду) / Bojana Kovačević Petrović (Universidad de Novi Sad)
Ксенија Вранеш (Универзитет у Београду) / Ksenija Vraneš (Universidad de Belgrado)
Жељко Донић (Универзитет у Београду) / Željko Donić (Universidad de Belgrado)

НАУЧНИ ОДБОР / COMITÉ CIENTÍFICO

Аурелио Гонсалес и Перес (*El Colegio de México*, Мексико) / Aurelio González y Pérez (El Colegio de México, México)
Тони Дорка (*Macalester College*, Минесота, САД) / Toni Dorca (Macalester College, Minnesota, EE.UU.)
Палома Дијас Мас (*CSIC*, Шпанија) / Paloma Díaz Mas (*CSIC*, España)
Илинка Илијан (Западни универзитет у Темишвару, Румунија) / Ilinca Ilian (Universidad del Oeste de Timisoara, Rumanía)
Бранка Каленић Рамшак (Универзитет у Љубљани, Словенија) / Branka Kalenić Ramšak (Universidad de Ljubljana, Eslovenia)
Александра Манчић (Институт за књижевност и уметност, Србија) / Aleksandra Mančić (Instituto de Literatura y Arte, Serbia)
Габријела Менцел (Универзитет Лоранд Етвош, Мађарска) / Gabriella Menczel (Universidad Eötvös Lóránd, Hungría)
Адријана Бокино (Национални универзитет у Мар дел Плати, Аргентина) / Adriana Bocchino (Universidad Nacional de Mar del Plata, Argentina)
Бланка Рипољ Синтес (Универзитет у Барселони, Шпанија) / Blanca Ripoll Sintes (Universidad de Barcelona, España)
Дорде Кувардић Гарсија (Универзитет у Костарики, Костарика) / Dorde Cuvardic García (Universidad de Costa Rica, Costa Rica)
Хавијер Лопес Кинтанс (Универзитет у Сантјагу де Компостели, Шпанија) / Javier López Quintáns (Universidad de Santiago de Compostela, España)
Ксенија Шуловић (Универзитет у Новом Саду, Србија) / Ksenija Šulović (Universidad de Novi Sad, Serbia)
Асунта Полици (Универзитет у Палерму, Италија) / Assunta Polizzi (Universidad de Palermo, Italia)
Маја Шабец (Универзитет у Љубљани, Словенија) / Maja Šabec (Universidad de Ljubljana, Eslovenia)
Доминго Лилон (Универзитет у Печују, Мађарска) / Domingo Lilón (Universidad de Pécs, Hungría)
Јелена Ердељан (Универзитет у Београду, Србија) / Jelena Erdeljan (Universidad de Belgrado, Serbia)
Саша Марјановић (Универзитет у Београду, Србија) / Saša Marjanović (Universidad de Belgrado, Serbia)

ЛЕКТУРА И КОРЕКТУРА ТЕКСТОВА / LECTURA Y CORRECCIÓN DE TEXTOS

Уго Маркос Бланко (Универзитет у Београду) / Hugo Marcos Blanco (Universidad de Belgrado)
Луиза Валожић (Универзитет у Београду) / Luiza Valožić (Universidad de Belgrado)
Франсиско Капиља Мартин (Универзитет у Београду) / Francisco Capilla Martín (Universidad de Belgrado)

ИЗДАВАЧ / EDITORIAL

Филолошки факултет Универзитета у Београду / Facultad de Filología de la Universidad de Belgrado

За издавача / Editado por

Проф. др Љиљана Марковић / Prof. Dra. Ljiljana Marković

Прелом текста и припрема за штампу / Diseño y maquetación

Предраг Жижовић / Predrag Žižović

Штампа / Impreso en

Слава (Београд) / Slava (Belgrado)

Тираж / Tirada

100 примерака / 100 ejemplares

ISBN 978-86-6153-638-0
https://doi.org/10.18485/legado_hispanico.2020

САДРЖАЈ / SUMARIO

УВОДНА РЕЧ 9

PRÓLOGO 15

КЊИЖЕВНОСТ / LITERATURA

Весна Дицков
ДАЛИБОР СОЛДАТИЋ О ХИСПАНОАМЕРИЧКОЈ КЊИЖЕВНОСТИ: ПРИЛОЗИ У СРПСКИМ КЊИЖЕВНИМ ПЕРИОДИЧНИМ ПУБЛИКАЦИЈАМА 23

Branka Kalenić Ramšak
LA GRAN NOVELA HISPANOAMERICANA Y ALGUNOS PALIMPSESTOS EUROPEOS 43

Владимир Карановић
РЕЦЕПЦИЈА СТВАРАЛАШТВА БЕНИТА ПЕРЕС ГАЛДОСА У СРПСКОЈ КУЛТУРНОЈ И АКАДЕМСКОЈ СРЕДИНИ 55

Snežana Jovanović
LA IDENTIDAD DE LA MUJER, DERECHO A LA EDUCACIÓN Y EL IMPULSO DE REDEFINICIÓN DE SU ROL EN LA SOCIEDAD EN *LAS MUJERES ESPAÑOLAS, AMERICANAS Y LUSITANAS PINTADAS POR SÍ MISMAS* 87

Жељко Донић
ПОСРЕДНИЦИ И РЕЦЕПЦИЈА: ПРЕВОД И КРИТИКА ПЕСНИЧКОГ ДЕЛА РАФАЕЛА АЛБЕРТИЈА У ЈУГОСЛОВЕНСКОЈ КУЛТУРНОЈ СРЕДИНИ 103

Sergio García García
«SI YO ME PIERDO, QUE ME BUSQUEN EN ANDALUCÍA O EN CUBA»: LA MIRADA ANTILLANA DE FEDERICO GARCÍA LORCA A PARTIR DE «SON DE NEGROS EN CUBA» 131

Isidora Kalović
TEORIJE ROMANA HUANA VALERE, GISTAVA FLOBERA
I MARIJA VARGAS LJOSE: PRILOG UPOREDNOJ ANALIZI 147

Luiza Valožić
ANÁLISIS INTERTEXTUAL COMO PUNTO DE ENCUENTRO:
BRANISLAV NUŠIĆ Y YULA RIQUELME 163

Ilinca Ilian
TRES NOVELAS DE ADOLESCENTES:
SALINGER, PLENZDORF, FUGUET 181

Domingo Lilón
LAS «MEMORIAS AMERICANAS» DE PÁL ROSTI:
«TRAS LAS HUELLAS DE HUMBOLDT» 201

Ксенија Вранеш
КОРТАСАРОВ „АУТО-ПУТ ЗА ЈУГ“ НА ФИЛМУ
ИЛИ АДАПТАЦИЈЕ КОЈЕ ТО МОЖДА НИСУ 219

Bojana Kovačević Petrović
MEKSIČKA KNJIŽEVNOST POSLE „BUMA“ 241

Mirjana Sekulić
BARBARIE Y DESPERTAR DEL HÉROE EN LA NOVELA
EL SUEÑO DEL CELTA DE MARIO VARGAS LLOSA 259

Миодраг М. Вукчевић
ХУМБОЛТОВ СУСРЕТ СА АМАЗОНИЈОМ: МАГИЧНИ РЕАЛИЗАМ
У КЕЛМАНОВОМ РОМАНУ *МАПИРАЊЕ СВЕТА* 277

Sanja Mihajlović-Kostadinovska
PARALELISMOS Y DIVERGENCIAS EN DOS CUENTOS
DE JESÚS DÍAZ: «EL ENCUENTRO» Y «EL PIANISTA ÁRABE» 297

Giuseppe Gatti Riccardi
FORMAS DE INVISIBILIDAD EN DOS NOVELAS
HISPANOAMERICANAS DE COMIENZOS DEL NUEVO SIGLO.
TRANSPARENCIAS AUTOELEGIDAS, CYBER-MONSTRUOS Y
HOLOGRAMAS CORPÓREOS EN MÓNICA OJEDA Y CÉSAR AIRA 315

ЛИНГВИСТИКА / LINGÜÍSTICA

Anđelka Pejović
O REČNICIMA KOJI UKLJUČUJU ŠPANSKI I SRPSKI JEZIK 345

Jasmina Markič
LA PASIÓN POR EL IDIOMA EN *LA RAMBLA PARALELA*
Y *LA VIRGEN DE LOS SICARIOS* 373

Tibor Berta
LA SELECCIÓN DE AUXILIARES DE VERBOS
INTRANSITIVOS EN LA VERSIÓN SEVILLANA
DE LA *HISTORIA DEL NOBLE VESPASIANO* 393

Gabriela Vokić
HABLANTES DE HERENCIA HISPANA EN PROGRAMAS
DE LENGUA UNIVERSITARIOS EN LOS EE.UU.:
UN PANORAMA SINCRÓNICO 419

Ивана Николић
НЕОЛОГИЗМИ: ОДРЕЂЕЊЕ ТЕРМИНА И ПРЕГЛЕД
ИСТРАЖИВАЊА У ШПАНСКОЈ И СРПСКОЈ ЛИНГВИСТИЦИ 435

ХИСПАНИСТИКА У СРБИЈИ И СТУДИЈЕ КУЛТУРЕ /
HISPANISMO SERBIO Y ESTUDIOS CULTURALES

César Luis Díez Plaza
LECTORADOS DE ESPAÑOL
EN SERBIA Y MONTENEGRO (1991–2019) 459

José-Miguel Palacios
EL NOVENTA Y OCHO ESPAÑOL Y EL NOVENTA Y OCHO SERBIO 477

Jelena Filipović / Ivana Vučina Simović
LA PRESENCIA DE LOS SEFARDÍES EN LOS PAISAJES
CULTURALES DE BELGRADO ANTES DEL HOLOCAUSTO:
UNA PERSPECTIVA DE LA SEMIÓTICA MULTIMODAL 495

БИОГРАФИЈЕ / BIOGRAFÍAS 531

УВОДНА РЕЧ

Почетак академског хиспанизма на југословенском простору везује се за средину XX века, када је шпански језик почео да се изучава на тадашњој Катедри за романистику при Филозофском факултету Универзитета у Београду. Пут од изборног предмета у оквирима студија романистике до интегралних четворогодишњих студија хиспанистике пређен је за двадесетак година, те је на Катедри за романистику Филолошког факултета у Београду 1971. године формирана Група за шпански језик и књижевност, а предавачи су били родоначелници академске хиспанистике на нашим просторима: Љиљана Павловић Самуровић, Далибор Солдатић, Хуан Октавио Пренс и Силвија Искјердо Тодоровић. У наредним деценијама група за шпански језик и хиспанске књижевности ће развијати своје кадровске и научне капацитете, али и дидактички потенцијал, да студентима пружи најсавременије знање и темељне и свеобухватне студије хиспанистике. Катедра за иберијске студије Филолошког факултета у Београду данас представља један од најразвијенијих, најкомплетнијих и најутицајнијих центара регионалне иберистике. Значајан допринос развојном процесу академске хиспанистике дао је и проф. др Далибор Солдатић.

Далибор Солдатић рођен је 1947. године у Буенос Ајресу (Аргентина). Дипломирао је (*Cum laude*) на Групи за шпански језик и књижевност Филозофског факултета Националног аутономног универзитета у Мексику 1968. године. На истом универзитету завршио је и последипломске студије, одбранивши (*Magna cum laude*) магистарски рад под насловом *La nostalgia en la obra poética de Rafael Alberti.*

Од септембра 1969. до децембра 1970. године радио је као секретар Комисије за међународне везе у Председништву Савеза омладине Југославије. Од 1988. до 1994. године радио је у Савезном секретаријату за иностране послове (као заменик челника Управе за информације и културу, затим и као саветник за штампу и културу, а обављао је и дужност отправника послова у амбасади СР Југославије у Риму (1992–1993).

Проф. др Далибор Солдатић провео је највећи део свог радног века у науци и универзитетској настави. За асистента-приправника за шпански језик и књижевност на Филолошком факултету Универзитета у Београду изабран је у децембру 1970, а за асистента 1974. године. У току школске 1976/1977. боравио је у Паризу као стипендиста француске владе сакупљајући грађу за докторску дисертацију коју је, под насловом *Теорија романа Марија Варгас Љосе*, одбранио 1984. године. Наредне године изабран је у звање доцента за шпански језик и књижевност, у звање ванредног професора 2003. године, а 2011. године у звање редовног професора.

На Филолошком факултету професор Далибор Солдатић био је члан Савета (три мандата), заменик управника и, у два наврата, управник Катедре за иберијске студије, продекан за науку и међународну сарадњу (2006–2010), а обављао је дужности проректора за међународну сарадњу Универзитета у Београду (2013–2015) и оснивача Центра за учење на даљину (2012–2015). Његово изузетно дипломатско искуство и способност за сагледавање, дефинисање и реализацију краткорочних и дугорочних образовних стратегија допринели су развоју и унапређењу Филолошког факултета и Универзитета у Београду.

Аутор је више десетина научних и стручних радова из области хиспаноамеричке и шпанске књижевности, објављених у домаћим и међународним научним часописима, у зборницима с научних скупова или у тематским публикацијама. Од посебног значаја за књижевноисторијски и дидактички вид хиспанистике у Србији јесу публикације *Шпанска књижевност, Књига I*: *Средњи век и ренесанса* (Сарајево: Свјетлост / Београд: Нолит, 1985), објављена у коауторству с Љиљаном Павловић Самуровић, затим ауторска монографија *Прилози за теорију новог хиспаноамеричког романа* (Београд: Филолошки факултет / Крагујевац: Нова светлост, 2002) и *Свет хиспанистике: увод у студије* (Београд: Завод за уџбенике, 2011), објављена у коауторству са Жељком Донићем.

Професор Солдатић је током своје хиспанистичке активности допринео и развоју преводилаштва у нашој културној средини, како у својству преводиоца, тако и као уредник едицијâ преведених шпанских и хиспаноамеричких књижевних дела. Са шпанског на српски је превео дела шпанских писаца реализма и натурализма (*Разбаштињена* и *Фортуната и Хасинта* Бенита Перес Галдоса), али и дела савремене шпанске (нпр. *Белвер Јин* Хесуса Ферера, *Агире, гнев божји* Рамона Х. Сендера, *Љубав, знатижеља, прозак и сумње* Лусије

Ечеварије, *Хроника о запањеном краљу* Гонсала Торентеа Бањестера, *Знаци идентитета* Хуана Гојтисола итд.) и хиспаноамеричке књижевности (*Неприметни злочин* Гиљерма Мартинеса, *Кланица* и *Заробљеница* Естебана Ећеверије, *Ахил или герилац и убица* Карлоса Фуентеса, *Приче за размишљање* Хорхеа Букаја итд.). Преводио је и са српског на шпански, а од посебног је значаја превод романа Милорада Павића *Хазарски речник* (Milorad Pavić, *Diccionario jázaro*. *Novela léxico*, Barcelona: Anagrama, 1989), који је омогућио и шпанској културној средини да се упозна с делом једног од наших најзначајнијих савремених писаца. Већина превода садржи и ауторске предговоре и поговоре у којима Далибор Солдатић упознаје српске читаоце с основним одликама стваралаштва аутора или одабраним кључним критичким видовима преведеног књижевног дела. Управо ће ови текстови представљати основ и полазиште интеркултурних сусрета и рецепције шпанских или хиспаноамеричких писаца у нашој средини.

Професор Солдатић је током своје хиспанистичке активности био члан Међународног удружења хиспаниста, део редакције *Анала Филолошког факултета*, члан Научног комитета часописа *Alabe — Revista de las Universidades Lectoras* Универзитета у Алмерији (Шпанија) и члан почасног одбора часописа *Беоиберистика — Часопис за иберијске, латиноамеричке и компаративне студије* Универзитета у Београду. Активно је учествовао у формирању Мреже хиспаниста Централне Европе (*Red de hispanistas de Europa Central*, 2009), у оквиру које су успостављени и реализовани бројни видови сарадње, мобилности наставника и студената, заједничких пројеката и других облика међууниверзитетског повезивања.

Добитник је Краљевског ордена Изабеле Католичке (*La Orden de Isabel la Católica,* 2013), за посебан допринос промоцији шпанске културе и развоју хиспанистике у Србији.

Импресивна био-библиографија проф. др Далибора Солдатића сасвим јасно говори о његовом изузетном доприносу изучавању хиспанских књижевности на нашем тлу. Током универзитетске каријере професор Солдатић се показао као пожртвован и несебичан наставник и руководилац, и остварио је добре резултате у раду са студентима и колегама. Подстицао их је на активно учешће у наставном процесу, наставак студија, потом и на усавршавање у земљи или иностранству, али и учествовао у снажењу кадровских потенцијала катедре и даљем развоју студија хиспанистике. Током вишедеценијске академске каријере професор Солдатић

је био ментор или члан комисијâ за одбрану завршних радова на докторским, магистарским и мастер студијама, као и потписник реферата за избор или унапређење наставника и сарадника, константно водећи рачуна о формирању и развоју хиспанистичког подмлатка на домаћим универзитетима. Држао је предавања на универзитетима у земљи и иностранству, а учествовао је и у оснивању и наставном развоју Катедре за хиспанистику Филолошко-уметничког факултета Универзитета у Крагујевцу.

Монографија *Хиспанско наслеђе у мултикултуралном свету* приређена је у част професору Солдатићу, као омаж његовој богатој хиспанистичкој активности и трагу који је оставио у нашој академској и културној средини. Публикација садржи 24 научна рада, који обухватају најразличитије тематске области савремених хиспанистичких истраживања аутора и ауторки из више земаља (Шпанија, Словенија, Румунија, Мађарска, Северна Македонија, Италија, САД и Србија). Радови су подељени у три секције: „Књижевност“, „Лингвистика“ и „Хиспанистика у Србији и студије културе“. У одељку „Књижевност“ проналазимо радове о рецепцији хиспаноамеричке књижевности и о улози Далибора Солдатића и његове преводилачке и професионалне активности у том процесу, о разним видовима новог хиспаноамеричког романа и најновијим тенденцијама у хиспаноамеричкој прози, о преводној рецепцији стваралаштва Бенита Перес Галдоса и Рафаела Албертија у српској културној и академској средини, о улози и слици жене у делима шпанског костумбризма, о упоредној анализи теорије романа шпанских реалиста и Марија Варгас Љосе, о интертекстуалности дела Бранислава Нушића и Јуле Рикелме, о Хулију Кортасару и филмским адаптацијама или интерпретацијама дела, о магичном реализму и сусрету различитих и међусобно непознатих светова итд. Секцијом „Лингвистика“ обухваћени су радови из области двојезичне (шпанско-српске / српско-шпанске) лексикографије код нас, стилске анализе романа Фернанда Ваљеха, синхронијске анализе студијских програма шпанског језика на универзитетима у САД у контексту билингвизма, језичких идеологија и језичких идентитета, прегледа и дефинисања неологизама у шпанској и српској лингвистици, док у последњем одељку, „Хиспанистика у Србији и студије културе“, место проналазе радови о присуству сефардске културе у Београду пре холокауста, о важним годинама у шпанској (1898) и српској историји (1998), те могућностима упоредних друштвено-историјских истраживања, али и о развоју

лекторатâ за шпански језик у Србији и Црној Гори у периоду од 1991. до 2019. године.

Дугујемо посебну захвалност свим ауторима у ауторкама, који су изузетним научним прилозима дали допринос оваквој врсти међународних научних публикација, те на једном месту омогућили јавности увид у разноликост и репрезентативност научног рада истраживача и професора с различитих меридијана. У овом процесу важну улогу имали су и чланови Уређивачког и Научног одбора, захваљујући рецензијама и исцрпним анализама и оценама свих видова приложених радова.

На крају, посебну захвалност дугујемо професору Далибору Солдатићу, будући да су нас његова хиспанистичка активност, вишедеценијски академски и научни рад, као и допринос свеукупном присуству хиспанских тема у нашој средини, инспирисали да приредимо ову публикацију и тако читаоцима и заинтересованој јавности представимо радове који јасно показују богатство и разноврсност хиспанског наслеђа у савременом мултикултуралном свету, чије се некадашње границе бришу, културе међусобно комуницирају, а људи истрајавају у настојањима да све наше разлике постану елемент уједињења и да се тумаче кроз призму лепоте различитости.

УРЕДНИЦИ

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

811.134.2+821.134.2(497.1)(082)
821.134.2.09(497.11)(082)
811.134.1(497.11)(082)

ХИСПАНСКО наслеђе у мултикултуралном свету : зборник у част професору Далибору Солдатићу / уредници Владимир Карановић, Анђелка Пејовић = El legado hispánico en el mundo multicultural : volumen monográfico en homenaje al profesor Dalibor Soldatić ; editores Vladimir Karanović, Anđelka Pejović. - Београд : Филолошки факултет Универзитета = Belgrado : Facultad de Filología de la Universidad, 2020 (Београд : Слава =Belgrado : Slava). - 544 str. : слика Д. Солдатића ; 24 cm

Радови на срп. и шпан. језику. - Тираж 100. - Стр. 9-13: Уводна реч / уредници. - Биографије: стр. 533-544. - Напомене и библиогрфске референце уз текст. - Библиографија уз сваки рад. - Summaries; Резимеи.

ISBN 978-86-6153-638-0

1. Up. stv. nasl.
а) Хиспанистика -- Србија -- Зборници
б) Шпанска књижевност -- Књижевна рецепција -- Србија
в) Шпански језик -- Србија -- Зборници

COBISS.SR-ID 16666121